

Bir ildə USAID 36 milyard dolları hara və nəyə xərcləyib?

Təşkilat ümumilikdə 700-dən artıq media orqanını, 300-ə yaxın media sahəsində çalışan QHT-ni və 6 mindən çox jurnalisti maliyyələşdirib

Təsis olunduğu gündən humanitar fəaliyyət ilə deyil, ölkəsinin müxtəlif lobbı təşkilatlarının maraqlarının ifadəçisi kimi tanınan ABŞ-nin Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin - USAID-in çirkin oyunları haqqında kifayət qədər sənədlər, faktlar ortaya çıxıb və bu davam etməkdədir.

Əslində bu təşkilatın əsl məqsədi çoxdan ifşa olunub. Məqsədi ayrı-ayrı dövlətlərin daxili işlərinə qarışmaq, bunun üçün özünə həmin ölkələrdə dayaq nöqtələri formalaşdırmaq idi. Bu qərəzli qurum müxtəlif QHT-lərə, media mənsublarına maliyyələr ayırmaqla onları asılı vəziyyətə gətirir, sonra isə öz maraqlarını onların vasitəsilə həyata keçirməyə çalışır, ölkələrin daxilindəki proseslərə bu yolla təsir göstərir.

Ermənistan "humanitar yardımlar"dan məhrum oldu

Əlbəttə ki, ən çox qarayaxmalara məruz qalan ölkələrdən biri də Azərbaycan olub. USAID dəfələrlə Azərbaycanı irqi ayrı-seçkilikdə ittiham edib, öz rəhbərinin dili ilə böhtanla dolu, humanitar fəaliyyətin ruhuna zidd olan bəyanatlar səsləndirib, hazırda məhkəməsi gedən müharibə cinayətində təqsirləndirilənlərin azadlığa buraxılması və Ermənistanın həribəşdirilməsi barədə çağırışlar edib.

Bu təşkilat ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinə ciddi zərər vurmaqla yanaşı, regionumuzda gərginlik yaratmağa çalışıb. Rəsmi Bakı isə dəfələrlə ermənipərəst təşkilatın anti-Azərbaycan mövqeyini, səsləndirdiyi bəyanatları sət təhqid edib, ABŞ rəh-

bərliyinə bununla bağlı öz mesajlarını çatdırıb.

Deyə bilərik ki, ABŞ-nin Prezident Administrasiyasının USAID-in fəaliyyətini dayandırması haqqında qərarı təkcə bu təşkilatın fəaliyyət dairəsinin məhdudlaşdırılması deyil, eyni zamanda Ermənistanın uzun illərdir beynəlxalq yardımlardan sui-istifadə etməsinin nəticəsi kimi qiymətləndirilməlidir. USAID-in Ermənistanı ayırdığı vəsaitlərin əsas məqsədi demokratiyanın inkişafı, iqtisadi islahatların dəstəklənməsi və insan hüquqlarının qorunması olsa da, əslində, bu pulların böyük hissəsi başqa məqsədlərə yönləndirilmişdi.

Onu da qeyd edək ki, formal olaraq müstəqil dövlət agentliyi hesab olunsada, USAID birbaşa ABŞ prezidenti, dövlət katibi və Milli Təhlükəsizlik Şurasına tabe idi. Onun rəhbəri və müavinləri ABŞ Senatının razılığı ilə ABŞ Prezidenti tərəfindən təyin olunurdu.

Son 9 ildə ümumilikdə USAID xətti ilə 335 milyard dollar xərclənib

Açıqlanan son məlumatlara görə, 2024-cü maliyyə ilində USAID layihələri üçün 36 milyard dollara yaxın vəsait ayrılıb. Son 9 ildə isə ümumilikdə USAID xətti ilə 335 milyard dollar xərclənib.

Dünyanın 100-dən artıq ölkəsində nümayəndəliyi və 10 mindən artıq əməkdaşı olan USAID-in məqsədi ehtiyacı olan ölkələrə humanitar yardım, iqtisadiyyat, səhiyyə, təhsil sahələrinə dəstək göstərmək olsa da, əslində onun fəaliyyəti bütün dünya üzrə QHT və medianı qanunsuz ma-

liyyələşdirməklə ölkələrin daxili işlərinə qarışmağa, ictimai rəyə təsir imkanları qazanmağa və bu rıçaqlardan təzyiq və həttə dövlət çevrilişləri üçün istifadə etməyə, müstəqil dövlətlərdə qanuni seçilmiş hakimiyyətləri və konstitusion quruluşu devirməyə yönəlib.

ABŞ Prezidenti Donad Tramp bu təşkilatı "görünməmiş miqyasda korrupsiya"da ittiham edib, İlon Mask isə USAID-i "cinayətkar təşkilat" adlandırıb. O, açıq şəkildə bəyan edib ki, bu qurumun "ölməyinin vaxtıdır".

Bir çox terror təşkilatları və digər qurumlara "humanitar yardım" adı altında dəstək göstərən USAID dünya üzrə nüfuzlu mediaları maliyyələşdirir.

Təşkilatın yardım adı ilə ayırdığı vəsaitlərin istiqamətlərinə diqqət edək:

- "Əl-Qaidə" təşkilatı üçün 10 min porsiya "yemək alınıb";
- Əl-Qaidənin gələcək lideri Ənvər Əl-Əvlakinin kollecdə təhsili maliyyələşdirilib;
- "The New York Times"ə 2024-cü ildə 3,1 milyon dollar ayrılıb;
- "Politico"ya - 8 milyon dollar;
- "Associated Press"ə 9 milyon dollar;
- BBC-yə 2,6 milyon funt-sterlinq;
- "Reuters"ə 9 milyon dollar;
- "Frans-Press"ə 447 min dollar verilib.
- Ukraynada medianın 90 faizi USAID tərəfindən maliyyələşdirilib;
- 2024-cü ildə USAID Ukraynadakı proqramlarına 6 milyard dollardan artıq vəsait xərcləyib;
- Ümumilikdə 700-dən artıq media orqanı, 300-ə yaxın media sahəsində çalışan QHT və 6 mindən çox jurnalist maliyyələşdirilib.

Qeyd edək ki, fevralın 6-dan ABŞ hökuməti bu təşkilat vasitəsilə "The New York Times", "Politico" və "Associated Press"-in maliyyələşdirilməsini dayandırıb.

Artıq üzə çıxan faktlar bir daha göstərir ki, USAID "azad mətbuat", "söz azadlığı" adı altında əslində korrupsiya mexanizmi ilə ayrılan maliyyə əsasında milli hökumətlərə təzyiq və şantaj rıçaqları, informasiya diversantları hazırlayırmış. Bu da əlbəttə ki, sabiq prezident Bayden administrasiyasının xarici siyasətinin çirkinliklərinin ifşası deməkdir.

USAID-in Cənubi Qafqaz üzrə "sifarişli fəaliyyəti"

USAID uzunmüddətli iqtisadi və sosial inkişafa yardım göstərmək adı ilə formalaşdırılıb. Qurumun ayrı-ayrı ölkələrə müxtəlif proqramlarla əsasən kənd təsərrüfatına, ticarətə, global səhiyyəyə, demokratiyanın inkişafına və humanitar məqsədlər üçün yardımlar ayırdığı iddia olunur. Əslində isə USAID yardım adı altında ayrı-ayrı ölkələrin daxili işlərinə aktiv şəkildə müdaxilə etməyə, qeyri-sabit, çevrilmiş və xaos üçün münbit şərait yaratmağa çalışıb.

USAID-in rəhbərliyi Ermənistanı xüsusi "diqqəti" ilə seçilib. Qurumun rəhbəri Samanta Pauerin davamlı olaraq İrəvana səfərləri də bunu təsdiqləyir. Ötən ilin yayında ABŞ-nin Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin Ermənistanı maliyyə yardımının həcmi iki dəfədən çox - 120 milyon dollardan 250 milyon dollara qədər artıracağı elan olunmuşdu. Guya bu vəsaitin "demokratik proseslər, regional əməkdaşlıq, fəlakət risklərinin

idarə edilməsi, kibertəhlükəsizlik, enerji və enerji təhlükəsizliyi və s. kimi sahələrə yönəldiləcəyi" bildirilirdi. Qurumun rəhbərliyi torpaqlarını öz gücünə azad edən Azərbaycana qarşı əsassız ittihamlar irəli sürməkdən də çəkinməyib. Azərbaycana qarşı fəaliyyəti konkret istiqamətlər üzrə dezinformasiya, yalan və şantaj üzərində qurulub. Ölkə rəhbərliyini hədəfə almaqla, Ermənistanın işğalı və Qarabağdakı rejimin mövcudluğuna "humanitar" don geyindirməklə, QHT-lərin Laçın yolundakı aksiyasının "humanitar fəlakət" kimi təqdim etməklə, nəzarətində olan mediaları "yeganə müstəqil media" kimi göstərməklə və qanunsuz fəaliyyətə qarşı dövlət sanksiyalarını "söz azadlığı və müstəqil mətbuatın boğulması" kimi qələmə verməklə Azərbaycana dəfələrlə təzyiqlər etməyə çalışıb. Azərbaycanı "etnik təmizləmə" aparan ölkə kimi tanıtməyə çalışıb. İçğalçı rejimin legitimləşdirilməsinə cəhd edərək Azərbaycanı "diktatura və avtoritar rejim" kimi, Ermənistanı isə "demokratik ölkə" kimi təqdim etməyə çalışıb.

Ölkəmizdə keçirilən bütün seçkilərin gözdən salınması üçün "saxtalaşdırılma"ya dair əsassız ittihamlar səsləndirib. Kiçik sosial problemlərin siyasiləşdirilməsi və vətəndaş qarşıdurmasının yaradılması, iqtidar-xalq birliyinin sarsıdılması üçün təbliğat aparıb.

Azərbaycanın müstəqil siyasətini yerli və xarici mediada "digər dövlətlərdən asılılıq" kimi təqdim edib və ölkəmizin evsahibliyi etdiyi bütün beynəlxalq tədbirləri gözdən salmağa çalışıb. Buna misal üçün "Eurovision", "Formula-1" və COP29-u göstərmək yetərlidir.

Aparılan araşdırmaların hələ hansı biabırçılıqları üzə çıxaracağını indidən demək çətin olsa da, Bayden administrasiyası və Samanta Pauerin rəhbərlik etdiyi dövrün bu təşkilatın fəaliyyət tarixində ən utançverici dövr olacağına şübhə yeri qalmır.

USAID-in bağlanması Azərbaycanda və Gürcüstanda da nikbinliklə qarşılanır. Bu da təsadüfi deyil. Çünki bu rıyakar təşkilat hər iki ölkədə qarşıdurmaların baş verməsinə çalışıb, bunun üçün pullar ayırıb, dönük insanları özünə cəlb edə bilib. Cənubi Qafqazda çirkin məqsədlərini həyata keçirmək üçün bütün vasitələrə əl atıb. Fəaliyyəti dövründə USAID Azərbaycanda layihələrin maliyyələşdirilməsinə 450 milyon dollar xərcləyib. Həmin vəsaitin böyük bir hissəsi isə məhz ölkəmizdə təxribatların hazırlanmasına yönəlib.

Bir sözlə, təşkilatın bağlanması yalnız Ermənistanı deyil, meyusluq yaradıb. Ona görə də tez bir zamanda bu təsisata bağlı olan bütün qurumlara qarşı tədbirlər görülməlidir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"